

EL MEXICÀ JUAN CARLOS LÓPEZ GUANYA EL IV PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA

LA MEMÒRIA ENS FA IRREPETIBLES

ANA VALERO

UN DELS CALZES SAGRATS DE LA CIÈNCIA MODERNA ÉS ENTENDRE EL FUNCIONAMENT DE LA NOSTRA MEMÒRIA. QUÈ PASSA AL NOSTRE CERVELL QUAN MEMORITZEM UNA ADREÇA O QUAN EVOQUEM ALGUN EPISODI DE LA INFÀNCIA? COM CANVIA QUAN OBLIDEM EL TELÈFON D'UN

VELL AMIC? PER A JUAN CARLOS LÓPEZ GARCÍA, GUANYADOR DEL IV PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA ESTUDI

GENERAL AMB L'OBRA EL TALLER DE LA MEMÒRIA. RESPONDRE PREGUNTES D'AQUESTA NATURALESA SERÀ EL PRIMER PAS CAP A L'ESTABLIMENT DE LES BASES BIOLÒGIQUES DE LA INDIVIDUALITAT.

—A què es deu aquesta fascinació per descobrir el material de què estan fets els nostres records?

—N'hi ha dues raons principals. En primer lloc, gràcies a la memòria, posseeixes una identitat personal. Sense aquesta, no tindries un passat ni series capaç de guardar experiències noves. En una paraula, tu no ets res més que la col·lecció de tots els teus records. Per tant, entendre la memòria implica, en bona part, entendre el teu propi "jo". En segon lloc, hi ha moltes malalties que provoquen el deteriorament d'aquesta capacitat mental. Fins i tot, durant l'envelliment normal, la memòria és una de les facultats intel·lectuals més castigades. El cost social d'aquest fet és molt elevat, per la qual cosa, conèixer amb detall la maquinària dels nostres records serà el primer pas per a millorar la qualitat de vida de les persones que sofreixen alguns d'aquells trastorns.

—Tan lluny som de conèixer i de poder manipular aquesta maquinària? Som a prop de trobar a la farmàcia una píndola per a la memòria?

—L'avanç en aquest camp en els últims anys ha estat francament espectacular. Coneixem algunes de les regions del cervell que participen en l'emmagatzemament del nostre passat, i també algunes de les molècules implicades en certes formes simples de memòria, per la qual cosa no és insensat pensar que serà possible actuar sobre aquestes en el futur i millorar la qualitat i la quantitat dels nostres records. De fet, hi ha moltes companyies farmacèutiques que estan tractant de desenvolupar drogues que facen més difícil que oblidem les nostres experiències. No obstant això, seria molt irresponsable de la meua part si diguera que la píndola de la memòria és molt a la vora. Falten encara molts estudis i passaran anys abans que siguin completats. Qualsevol substància que presumisca actualment de ser capaç d'estimular la memòria basa el seu èxit en l'autosuggeriment o en algun efecte nutricional inespecífic.

—Si la memòria està tan íntimament lligada al "jo", no seria una mica indesitjable poder controlar a voluntat què i quant recordem?

Durant l'envelliment normal, la memòria és una de les facultats intel·lectuals més castigades

—Aquesta pregunta és molt interessant si considerem que també s'estan desenvolupant substàncies per a afavorir l'oblit de manera selectiva. Aquest tipus de fàrmacs serien molt útils en el tractament de pacients amb trastorns emocionals producte d'algun episodi traumàtic (un atemptat terrorista o una violació, per exemple). No obstant això, si aquestes drogues cauen a les mans equivocades i s'empren de forma indiscriminada, podrien ocasionar més problemes que n'haurien solucionat. Per descomptat, açò no implica que la investigació, en aquest camp, hauria de ser vetada. Simplement ens diu que l'ús de qualsevol substància d'aquesta naturalesa haurà de ser regular de manera molt estricta. Es tracta d'una altra il·lustració del fet que la ciència no opera aïllada de la societat, sinó que forma una part molt important de la cultura de qualsevol civilització.

—*Al teu llibre, El taller de la memòria, assenyaless que la nostra memòria és imperfecta i que som molt susceptibles de creure que recordem esdeveniments que mai no han ocorregut.*

—És així. La nostra memòria no funciona com una càmera fotogràfica. Els teus records es componen només de generalitats sobre les teues experiències. La resta, ho has de reconstruir des del present tal com un paleontòleg reconstrueix un dinosaure després de desenterrar-ne uns quants ossos. De fet, he dedicat un

JUAN CARLOS LÓPEZ GARCÍA (Mèxic, 1967) va estudiar la llicenciatura en Investigació Biomèdica a la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic i va aconseguir el doctorat a la Universitat de Colúmbia (Nova York). És autor de més de deu publicacions científiques i actualment és investigador de l'Institut Cajal del CSIC, on s'ocupa de l'estudi de la regulació de la comunicació nerviosa. Amb *El taller de la memòria* ha aconseguit el IV Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General.

Passaran
anys abans
que trobem
la píndola
de la memòria
a les farmàcies

capítol complet del llibre a discutir les implicacions socials d'aquest fenomen. Què passa quan algú és jutjat per un delictes i el testimoni clau només creu que recorda allò que va succeir durant el crim? Tan certes són les memòries reprimides, que ressegueixen sobtadament i amb una nitidesa sorprenent? Aquestes preguntes afecten profundament la nostra vida en societat, per la qual cosa és important que el públic sàpia què ha de dir la ciència respecte d'això i emeta judicis més informats sobre aquest tipus de qüestions.

—*I d'act el teu interès a escriure El taller de la memòria?*

—Efectivament. Molts dels temors i del recel amb què certs grups veuen la labor científica tenen el seu origen en la falta d'informació. Per exemple, la possibilitat que uns procediments semblants als utilitzats en la clonació de l'ovella Dolly siguin utilitzats en humans sembla a simple vista aterridora i ha causat la mobilització d'un sector significatiu de la població. No obstant això, reprement un dels meus punts anteriors, allò que em defineix com a individu són els meus records. Llavors, de què serveix que hi haja vés a saber on una còpia addicional dels meus gens si no comparteix cap de les meues vivències ni de les experiències que m'han forjat com persona? Si algú vol que el clonen, que el deixen perdre el temps. La memòria fa que cada un de nosaltres siga un organisme irrepetible.

INVERTIU EN JUSTÍCIA

GUANYA EN SOLIDARITAT

Mans Unides

DONATIUS:

En els principals Bancs i Caixes d'Estalvis i en les 71 Delegacions de MANOS UNIDAS.

Adreça: Taula de Canvis, 8 - 2º pta. 3ªA - 46001 València
Tel. 96 391 91 29

Desitge rebre informació de Mans Unides

Nom: _____

Adreça: _____

C.P.: _____

Província: _____

Mans Unides agraeix la publicació gratuïta d'aquesta publicitat.